

Mozarttól Mozartig – tízéves út a

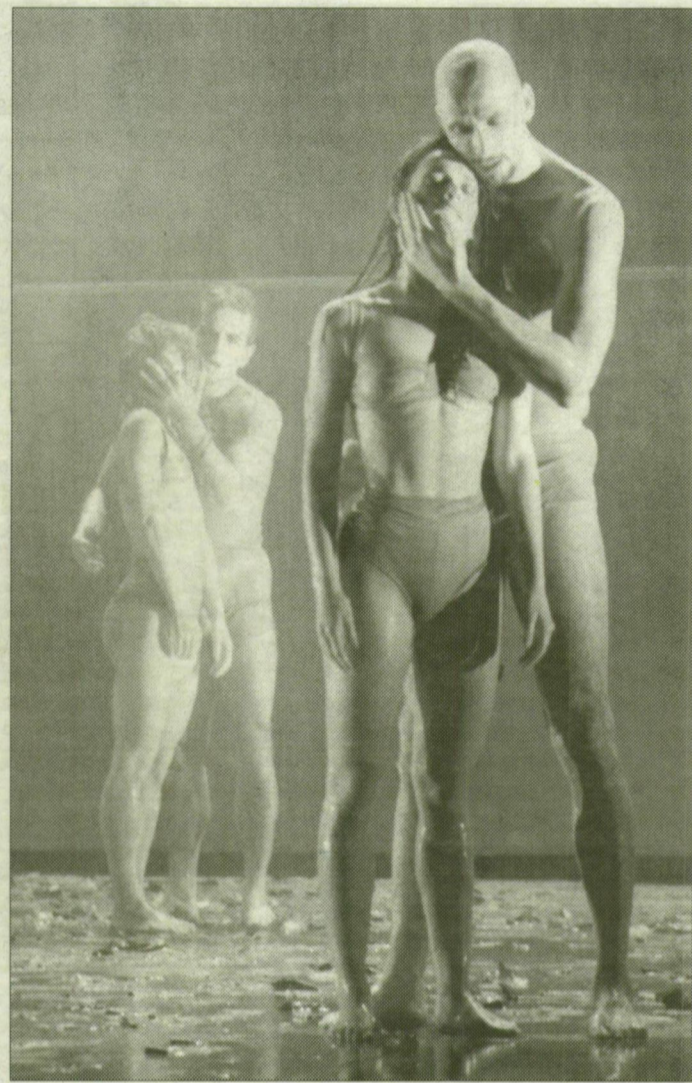
Jubilál a magyar kortárs táncszínházi művészet vezető együttese, amely immár az egyetemes, nemzetközi táncvilágban is ismert és nagyra tartott: a Szegedi Kortárs Balett egy évtizede alakult meg. Összeállításunkban igyekszünk felidézni a tíz év történetét, eseményeit, emlékeit. Közzétesszük az együttes rangját reprezentáló tényeket: a tíz év alatt kialakított impozáns repertoárt, amelyben a művészeti vezető, Juronics Tamás táncos-koreográfus művei mellett a kortárs külföldi alkotóknak a szegedi csapat számára komponált alkotásai szerepelnek. Felsoroljuk a nemzetközi fellépéseket, fesztiválszerepléseket, az itthon és külföldön kiérdemelt díjakat. Kérdezzük Pataki András igazgatót és Juronics Tamás művészeti vezetőt a tíz év személyes történetéről. Misztikus jelentőséget nem tulajdonítunk neki, de észrevettük azt a különlegességet, hogy a majdnem napra pontosan egy évtizede megtartott első előadásukon a Mozart Requiemre Roberto Galvan által komponált színpadi művet mutatták be, s ma esti, jubileumi szegedi díszelőadásuk ismét a Requiem lesz, ezúttal Juronics Tamás változata. Mivel a táncnyelven fogalmazott és a színpadi látványt kiemelt hatáselemként használó műveket kevésbé lehet szavakkal közvetíteni, úgy gondoltuk, beszédesebbek lehetnek az előadásokon készült fotók. A Szegedi Kortárs Balett nézői, olvasóink minden bizonnyal számos nagy hatású táncképet őriznek emlékezetükben – talán az alábbiak is ezek közül valók.

A hagyományait tisztelő városnak mondják Szegedet, nem alap nélkül. Ez azt is jelenti néha, hogy bár tradicionális hajlandóság van itt a múlt értékeinek megbecsülésére, a kortárs értékeknek nem könnyű az útjuk az elismertségig. Ugyanakkor ez a láthatatlan gát – ami persze korántsem csak Szegeden létezik – sok minden előtt, ami új, merész, nem ritkán polgárpukkasztó, mintha épphogy inspirálná is a kortárs művészeket. Mintha előhívna belőlük a csak azért is virtust. Időről időre, nyugodtan mondhatjuk, hagyományosan, Szegeden

„üti föl a fejét”, vereszi magát országos és nemzetközi rangra, a kortárs élvonalba – sokféle művészeti ág alkotócsoportja vagy magányos farkasa. Ilyen csapatnak tetszik a Szegedi Kortárs Balett. Hiszen tízezőnéhány éve az elődegyüttesnek igencsak meg kellett harcolni azért, hogy – drasztikusan szólva – a rózsaszín tütüs balerinák édes-hagyományos világa iránt vonzó község elfogadja az új, modern európai tánctechnikák térfoglalását a színpadon, s a jól ismert klasszikus balettmesék könnyed élvezete helyett megoldozzon – fejben,

szívben, érzékekben – a kortárs életanyagot új táncnyelven megfogalmazó művekért. Elfojadja, hogy barokkosan pompázatos teátrumába betörjön és honos lehessen a gyötrően bonyolult, letisztult jelen. Lehet, hogy igazuk van azoknak, akik szerint a kortárs balettnek „kezére játszott” a szerencsés véletlenek halmaza. Ha innen nézzük, szerencse volt, hogy az elődegyüttes, az 1987-ben megalapított Szegedi Balett élére az akkori európai kortárs táncművészet ismerője, Imre Zoltán került. Szerencse volt, hogy amikor

elment, a modern tánctechnikákat elsajátították a táncosai és – maradtak. Szerencse volt, hogy már korábban segítette Juronics Tamás táncművész koreográfusi pályájának kibontakozását. Szerencse volt, hogy egy másik táncosnak, Pataki Andrásnak menedzseri vénája mutatkozott. Szerencse volt, hogy ők ketten átvehették az együttes vezetését és 1993-ban megalapíthatták a Szegedi Kortárs Balettet. Szerencse volt, hogy az akkor huszoneves Juronics koreográfusi invenciója és egyedi művészeti arcú megcélzó ambíciója figyelemkeltő bemutatók sorában képes volt megmutatkozni. Szerencse volt, hogy a kortárs áramlatokból építkező, ám abszolút sajátját, egyénit formált előadói stílusnak, a látványszínház eszközeit hangsúlyozottan használó bemutatóknak viszonylag hamar értő közönsége támadt. Szerencse volt, hogy Juronics nem félt összemérni magát külföldi koreográfusokkal és a repertoár felét vendégek alkothatták. Szerencse volt, hogy időre tehetséges hazai és külföldi táncosokat sikerült megnyerni az együttesbe. Szerencse volt, hogy Molnár Zsuzsa személyében érzékeny, kreatív tervezőművészt találtak. Szerencse, hogy az ország vezető modern táncgyüttese szíve-

A szegedi együttesre és Juronics Tamásra is nagy hatással volt az akkor Svájcban dolgozó argentin koreográfus, Roberto Galvan művészete. Requiemje, amelyet Juronics Tamás Krokijával egy estén, 1993. november 23-án, a Szegedi Kortárs Balett első premierjén láthatott a közönség, a szerelem, a fájdalom és a remény nagyhatású táncképeivel, Mozart zenéjével hirdette az élet hatalmas erejét, amely képes megküzdeni legnagyobb félelmeinkkel; tíz éve ez az AIDS-vírus volt.

FOTÓ: KARNOK CSABA

sen látott vendég az európai kortárs művészet központjában. Szerencse, hogy a tíz év alatt még a bajokat is képesek voltak a színpadra konvertálni. Mindazonáltal meg vagyunk győződve róla, hogy mindannyiunk szerencséjére előtűnt egy példa: nem a szerencse, hanem a tehetség, a fantázia, a teremtő erő és akarat, a kitartó

munka gyümölcse a művészeti érték. Szegednek, a hagyománytisztelő városnak nincs más dolga, mint az évtized alatt összegyűlt kortárs táncművészeti értékeket úgy megbecsülni, ahogyan a város tradíciója ezt előírja. Így remélhetünk majd új értékeket is.

SÜLYOK ERZSÉBET

DÍJAK

1994: Nemzetközi koreográfusverseny, Tel Aviv, Juronics Tamás – a legjobb előadónak járó különdíj; Juronics Tamás – a Philip Morris cég Flower-díja

1996: Pataki András – Harangozó-díj

1997: Markovics Ágnes – Philip Morris Balettdíj a Junior kategóriában; Juronics Tamás – Harangozó-díj

1998: Nemzetközi táncvideofilm fesztivál, Győr, Homo Ludens – a legjobb produkció díja; I. Magyar táncművészeti fesztivál, Győr, Szilánkok – a legjobb színpadi produkció díja; Juronics Tamás – a legjobb férfi táncos díja (Szilánkok)

1999: II. Országos kortárs tánc- és mozgásművészeti találkozó, Veszprém, Étienne – a zsűri tiszteletdíja; Kopeczny Katalin – a legjobb női alakítás díja (Tor); Juronics Tamás – a Szegedért Alapítvány kuratóriumi díja

2000: Magyar színházak fesztiválja, Miskolc, Menyegző és A csodálatos mandarin – fesztiváldíj;

A Budapesti Tavasz Fesztiválon megrendezett Kortárs táncfesztivál, Sztravinszkij-est – a legjobb társulat díja; Dömötör-díj: Juronics Tamás – a legjobb rendező díja; a legjobb csapatmunka díja; Sárközi Attila – a legjobb táncos díja

2001: Veszprémi ösztöndíj fesztivál, Postsriptum – a zsűri különdíja; Juronics Tamás – Gundel művészeti díj; a legjobb koreográfus; Barta Dóra – Harangozó-díj és Az év legjobb táncosnője díj

2002: Veszprémi ösztöndíj fesztivál, A csodálatos mandarin – a legjobb produkció díja és a közönségdíj; Barta Dóra – a legjobb női alakítás díja (A csodálatos mandarin); Juronics Tamás – a Magyar Táncművészek Szövetsége által adományozott Az év legjobb alkotója díj

2003: A Táncművészet című szaklap által adományozott Európa-díj a legjobb társulat kategóriában; Veszprémi ösztöndíj fesztivál, Bolero – közönségdíj

MA ESTE JUBILEUMI DÍSZBEMUTATÓ

Requiem a gyermekekért

Különleges bemutatója lesz ma este a jubiláns kortárs balettnak: a szegedi színházban először lépnek fel a táncosok élő zenei kísérettel. Mozart megrendítő erejű zenéje Juronics Tamás táncvíziójában a tiszta lelkekért, a korán meghalt gyermekekért szól.

Franciaországi vendégszereplés során és a budapesti Sziget fesztiválon a Carmina Buranát előadták már szimfonikus zenekari közreműködéssel a táncosok, s a szabadtérin A fából faragott királyfi táncképeit is a zenekar kísérte, de a színházban most először látjuk-halljuk a táncművészek, a zenészek, az énekesek ösztöndíj fesztiválján. A Mozart Requiemre komponált, azonos című Juronics-táncmű bemutatóján Gyüdi Sándor vezényletével közreműködik a Szegedi Szimfonikus Zenekar és a Vaszy Viktor Kórus, továbbá Vajda Júlia, Szonda Éva, Szerekován János, Altorjay Tamás énekművészek. Az előadás táncos szereplői között fellépnek az egri Pódium tánciskola növendékei, Barta Dóra táncművész tanítványai. A főszereplő gyermek Varga Fanni, a szüleitől Nemes Zsófiát és Kalmár Attilát látjuk.

„A mű egy haldokló gyermek utolsó nagy víziója, melyben találkozik szellem sorstársaival, megismeri őrangyalát, szembenéz a halállal, emlékezik rövid kis élete boldog perceire, egyúttal elbúcsúzik az élettől, az élőtől” – írta a rendező-koreográfus Juronics Tamás a színlapra.

– Ha az ember ennyire szeret egy zenét, mint én a Requiemet, akkor nem adja fel – magyarázta egy nyilatkozatában a művész, miért rugaszkodott neki másodszer is, hogy a Mozart-műre színpadi előadást teremtsen. Két évvel ezelőtt ugyanígy készített már egy változatot, de a budapesti bemutató után ez nem került a repertoárba. – Nem tetszett, valahogyan nem szerettem igazán – vallotta be Juronics. Az új, Szegeden most először látható Requiem-feldolgozást a miskolci operafesztiválon mutatta be az együttes. Az is érdekes körülmény, hogy a Mozart-zene egy egészen más táncszínpadi feldolgozása szerepel már a Szegedi Kortárs Balett repertoárjában: éppen tíz évvel ezelőtt mutatták be a szegedi színházban a vendégművész, Roberto Galvan művét, amely akkor, az AIDS-veszély és félelem idején a halált is legyőző szerelem táncszínpadi himnuszaként hatott elemi erővel.

Támogatók, drukkerék mondják

DR. LEDNITZKY PÉTER, AZ ITD HUNGARY VEZÉRIGAZGATÓJA:

– Rendkívül kreatív formáció a Szegedi Kortárs Balett. Olyan művészcsoporthoz tartoznak, amely emberileg is szimpatikus számomra. A táncosok igazi csapatot alkotnak, és olyan művészi produkciókat hoznak létre, amelyek nemzetközi mércével mérhetők, és amelyekkel Szeged és az ország jó hírét világszerte erősítik. Annak idején a Deltáv, majd a Vivendi vezetőjeként úgy láttam, cégünk értékét növeli, ha egy ilyen magas művészi színvonalat képviselő társulat mellé állunk. Magánemberként is szeretem az előadásait, különösen tetszett a Requiem és a Bolero. Túlzás nélkül állíthatom: rajongójak vagyok.

DR. SZERI ISTVÁN, A TISZA VOLÁN RT. VEZÉRIGAZGATÓJA:

– Annak idején, amikor az egyik színházi évad végén megszavaztatuk a volános dolgozókat, hogy melyik tagozat számára adjunk közönségdíjat, elsőprő többséggel a balettegyüttesre voksoltak. A tánc szeretetének voltak előzményei: a Tisza Volánnak régen nívós táncsoportjai működtek, a Szőke Tisza Táncversenyeket is mi rendeztük meg. Amíg az együttes a színház egyik tagozataként működött, minden évadzárón egy táncosnak adtuk át a kö-

zönségdíjat, távozásuk után pedig az alapítványukat támogattuk. Európa-szerte sikert aratnak, és mindenhatóvá a mi autóbuszainkkal utaznak, ami jó reklám a cégünknek. Jómagam is táncórtult vagyok, Budapestre és Kecskemétre is eljártam megnézni a produkcióikat, amikor itthon nem lehetett látni őket.

SZÉKHELYI JÓZSEF SZÍNIGAZGATÓ:

– A Szegedi Nemzeti Színház különlegességét a sokszínű tagozatok gyümölcsöző együttműködése adhatja. Nekem integráló szerepem lehet ebben: szabaddá kell tennem a terepet, ahol ez a sokarcú teátrum – amelynek a balettegyüttes különleges gyöngyszeme – az országban egyedülálló módon kibontakozhat. Ha ez a kiváló csapat Kecskeméten, Budapesten, Turkuban, Rómában és Lyonban többet játszhat, mint idehaza, akkor valami nincs rendben. Már ebben az évadban is változtattunk ezen, és a trendet szeretnénk beépíteni a műsorszerkezetünkbe. Nem véletlen, hogy a város újjáépítésének 125. évfordulóját megsüvegelő jövő nyári Dóm téri fesztivál nyitó produkciója is épp a balett előadása lesz. Személyes felkérésre látunk hozzá Juronics Tamásék egy különleges tánclátomás elkészítéséhez. A színházunkban kollegiális

együttműködésben jól megfér a művészszínházi prózai tevékenység, a nívós komolyzene- és operajátszás, valamint az elit táncművészet. Épp ezért próbatermet építünk a kisszínházban, ahol Juronics Tamás és táncosai otthonra lelhetnek. Minden gesztusunkkal azt szeretnénk jelezni: fontos, hogy a Szegedi Kortárs Balett végre hazataláljon.

DR. VARGA ENDRE TRAUMATOLÓGUS:

– Szeretem a táncot és általában a mozgásművészetet, ezért a kortárs balett megalakulása óta kitüntetett figyelemmel kísérem őket. Csodálatosnak, művészinek tartom, amit csinálnak. Tisztában vagyok vele: az akrobatikus elemeket is felhasználó modern táncszínház veszélyes üzem. A társulat tagjainak olykor sáros, víz-es színpadon, labilis deszkákon, fémszerkezeteken kell táncolniuk, ami mind komoly veszélyforrást jelent. Az óriási terhelésnek kitett ízületek könnyen tönkremennek. A táncosok hozzám mindig bizalommal fordulhatnak, igyekszem a legjobb tudásom szerint segíteni. Traumatológusként kicsit más szemmel – nagyobb aggodalommal – nézem az előadásokat, látom a nehézségeket is. Ez egy gyönyörű, de egyetlen pálya, ami sok áldozatot kíván a művészekről.